

PAKIET MATERIAŁÓW DYDAKTYCZNYCH

do kształcenia na odległość dla nauczycieli
doradców zawodowych, II etap edukacyjny

Projekt „Wsparcie placówek doskonalenia nauczycieli i bibliotek pedagogicznych w realizacji zadań związanych z przygotowaniem i wsparciem nauczycieli w prowadzeniu kształcenia na odległość”

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Materiał opracowany w ramach grantu przez Annę Wilkowską, **PODN Wodzisław Śląski**

SCENARIUSZ 1 z 1

SCENARIUSZ ZAJĘĆ DLA uczniów klas VII i VIII szkoły podstawowej

PROWADZONYCH PRZEZ doradcę zawodowego

TEMAT: Kwalifikacje czy kompetencje? Planowanie ścieżki kariery, a oczekiwania pracodawców.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

- poznawanie własnych zasobów, m.in.: zainteresowań, zdolności i uzdolnień, mocnych i słabych stron jako potencjalnych obszarów do rozwoju, ograniczeń, kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw), wartości, pre- dyspozycji zawodowych, stanu zdrowia;
- świat zawodów i rynek pracy, m.in.: poznawanie zawodów, wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o zawodach i rynku pracy, umiejętność poruszania się po nim, poszukiwanie i utrzymanie pracy;
- rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie, m.in.: znajomość systemu edukacji i innych form uczenia się, wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o formach i placówkach kształcenia, uczenie się przez całe życie;
- planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych, m.in.: planowanie ścieżki edukacyjnej i zawodowej z przygotowaniem do zdobywania doświadczenia zawodowego oraz refleksji nad nim, podejmowanie i zmiany decyzji dotyczących edukacji i pracy, korzystanie z całonocnego poradnictwa kariery.

TREŚCI NAUCZANIA – TREŚCI PROGRAMOWE Z ZAKRESU DORADZTWA ZAWODOWEGO DLA KLAS VII I VIII SZKÓŁ PODSTAWOWYCH

Poznanie własnych zasobów

- (1.1) rozpoznaje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe);
- (1.2) dokonuje syntezy przydatnych w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej informacji o sobie wynikających z autoanalizy, ocen innych osób

oraz innych źródeł;

- (1.3) rozpoznaje własne ograniczenia jako wyzwania w odniesieniu do planów edukacyjno-zawodowych;
- (1.5) określa własną hierarchię wartości i potrzeb.

Świat zawodów i rynek pracy

- (2.3) porównuje własne zasoby i preferencje z wymaganiami rynku pracy i oczekiwaniami pracodawców.

METODY PRACY:

- pogadanka
- burza mózgów
- Metaplan
- film
- ćwiczenia
- gra edukacyjna
- kształcenie na odległość
- formy pracy: praca z całą grupą, praca w parach, praca indywidualna

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

- zasoby internetowe (karty pracy, artykuły, ćwiczenia interaktywne, film, wybrane aplikacje internetowe)
- sprzęt komputerowy z dostępem do Internetu umożliwiającą kształcenie na odległość

PRZEWIDYWANY CZAS:

2 x 45 minut

PROPONOWANY PRZEBIEG ZAJĘĆ:

Część 1. Nauczyciel wprowadza uczniów w temat lekcji, zwracając uwagę na trendy na rynku pracy oraz zmiany dotyczące oczekiwań pracodawców w zakresie

kompetencji pracowniczych. Podkreśla, iż uczniowie muszą się zmierzyć i przygotować na to, że planując swoją ścieżkę edukacyjno-zawodową z tym, iż w swoim życiu będą musieli nawet kilka razy zmienić zawód (nie tylko miejsce zamieszkania). Dlatego tak ważne jest przygotowanie się do takiej wizji przyszłości kształtowanie pożądaných umiejętności w szczególności tych uniwersalnych wskazywanych jako podstawowe i niezbędne w różnych branżach i na różnych stanowiskach, czyli umiejętności transferowalnych. Nauczyciel prezentuje uczniom film: <https://www.youtube.com/watch?v=5HGtyJ8eW9M&t=4s> dostępny online [dostęp: 12.08.2021]

[pod linkiem otwiera się film, który w sposób humorystyczny pokazuje diagnozę kompetencji własnych i chęć zmiany zawodu]

Część 2. Podanie tematu lekcji, celu lekcji, kryteriów sukcesu (nacobezu) i przejście do dyskusji w formie burzy mózgów. Nauczyciel zapisuje/udostępnia cytaty Samuela Johnsona¹: „*Są dwa rodzaje wiedzy: kiedy posiadamy wiedzę w jakimś przedmiocie lub wiemy, gdzie znaleźć potrzebne informacje*”.

Celem dyskusji w pierwszej kolejności jest zdefiniowanie i rozróżnienie pojęć: kwalifikacje i kompetencje oraz nadanie im określonych charakterystycznych cech. W kolejnym etapie nauczyciel próbuje wspólnie z uczniami zdefiniować i rozróżnić kolejne pojęcia takie jak: predyspozycje, zainteresowania, zdolności, kompetencje miękkie i twarde, zdolności interpersonalne, umiejętności, umiejętności transferowalne. Nauczyciel zadaje pytania pomocnicze i prosi uczniów, by formułując definicje odpowiedzieli na pytania patrząc ich osobiście. Pytania:

- *Co umiesz robić?*
- *Co Ci dobrze wychodzi?*
- *Za co chwalą cię rodzice, nauczyciele, przyjaciele, sąsiedzi, trener?*
- *Jakie masz zdolności, czyli talenty np. talent plastyczny, a jakie umiejętności np. umiejętność gry na pianinie?*
- *Wykonywanie jakich zadań sprawia Ci radość?*

---

¹ Boswell J., *The Life of Samuel Johnson*, Monachium, BookRix

- *Jakie komplementy słyszysz o sobie? Jakie przedmioty w szkole lubisz i które są twoją mocną stroną?*

Podsumowując tę część, nauczyciel prosi uczniów, aby przy użyciu powyższych definicji określili siebie. Nauczyciel zwraca uwagę, iż stanowisko pracy jest rozumiane obecnie nie tylko przez pryzmat kwalifikacji, tj. umiejętności niezbędnych do jej wykonywania, ale przede wszystkim przez pryzmat kompetencji – jak dane stanowisko wpisuje się w strukturę przedsiębiorstwa, jakich relacji wymaga, a tym samym, jakich predyspozycji osobowościowych te relacje wymagają. Mówiąc „*Właściwy człowiek na właściwym miejscu*” obecnie kładziemy nacisk na człowieka.

Część 3. Nauczyciel przechodzi do ćwiczeń.

Ćwiczenie 1. Moje kompetencje miękkie i twarde.

Uczniowie mają za zadanie podać swoje trzy kompetencje miękkie i trzy twarde, mają opisać, czym się one objawiają, jak uczniowie je wykorzystują na co dzień i czy kompetencje te są istotne dla ich wymarzonego zawodu. Po wyznaczonym przez nauczyciela czasie nauczyciel zachęca do zaprezentowania swoich kompetencji i dyskusji.

Ćwiczenie 2. Rodzaje kompetencji.

Uczniowie mają za zadanie dopasować nazwę kompetencji do definicji. Przykładowe zestawienie nazw kompetencji i definicji w Tabeli nr 1 (**Załącznik nr 1**). Do tego ćwiczenia można wykorzystać aplikację *Wordwall* i funkcję łączenia w pary.

Podsumowując ćwiczenie nauczyciel prosi o podanie definicji wybranych kompetencji

Ćwiczenie 3. Kompetencje, a zawód.

Nauczyciel udostępnia uczniom plik, który uzupełniają w grupach. Zawiera on zestawienie wybranych kompetencji, ich definicji oraz wybranych grup zawodowych. Zadaniem uczniów jest dopasowanie do poszczególnych grup trzech najważniejszych ich zdaniem kompetencji. Zestawienie przykładowych kompetencji i grup zawodowych znajduje się w Tabeli nr 2 (**Załącznik nr 2**). Do wykonania ćwiczenia nauczyciel może również wykorzystać aplikację *Padlet*, gdzie na udostępnionej tablicy z przykładowymi grupami zawodów uczniowie dopisują kompetencje.

Ćwiczenie 4. Kompetencje miękkie i twarde.

Nauczyciel udostępnia plik z ćwiczeniem. Zadaniem uczniów jest pogrupowanie i zapisanie wymienionych kompetencji (kryterium podziału: kompetencje miękkie i twarde). Tabela nr 3 (**Załącznik nr 3**). Po wyznaczonym na ćwiczenie czasie nauczyciel prosi o zaprezentowanie odpowiedzi.

Ćwiczenie 5. Piramida kompetencji.

Nauczyciel prosi uczniów, by zgodnie z udostępnioną instrukcją (**Załącznik numer 4**) stworzyli piramidę kompetencji dla wybranego/wymarzonego zawodu. Uczniowie ćwiczenie wykonują w zeszytach. Efekty swojej pracy przesyłają nauczycielowi w ustalony z nauczycielem sposób.

Nauczyciel, podsumowując część lekcji, wskazuje, że na podstawie wykonanych wcześniej zadań można zauważyć grupę kompetencji, które powtarzają się dla różnych zawodów. Są to kompetencje transferowalne, przenośne, zwane też uniwersalnymi, które można zaadoptować w różnych miejscach zatrudnienia. Nauczyciel prosi uczniów by podali przykłady kompetencji transferowalnych. Zachęca do dyskusji, zapisuje na tablicy podawane nazwy kompetencji (aplikacji *Microsoft Whiteboard*). Można tutaj również wykorzystać aplikację *Mentimeter* lub inną.

Ćwiczenie 6. Oferty pracy – analiza kompetencji.

Uczniowie otrzymują wybrane aktualne oferty pracy. Przykładowe strony: www.praca.pl, www.jobtoperson.pl, www.pracuj.pl, www.indeed.com, www.gowork.pl, www.aplikuj.pl, www.linkedin.com dostępny online [dostęp:12.08.2021] [Pod linkami otwierają się strony z ofertami pracy]

Zadaniem uczniów jest podzielić określone kompetencje wg. określonego kryterium: kompetencje miękkie i twarde. Nauczyciel może dodać inne kryteria. Ćwiczenie uczniowie wykonują w pokojach. Przedstawiciel grup prezentują efekty pracy.

Ćwiczenie 7. Zdobywanie kompetencji zawodowych.

Nauczyciel prezentuje uczniom wybrane zawody, specjalności czy branże. Dzieli ich na pokoje. Na podstawie informacji, jakie można znaleźć w Internecie uczniowie szukają możliwości zdobycia/doskonalenia kompetencji zawodowych dla tego

zawodu, branży. Następnie podczas dyskusji prezentują wnioski ze swojej pracy pod kątem formy doskonalenia, ceny, efektów w postaci wiedzy i umiejętności, opinii klientów na temat jakości oferty edukacyjnej. Proponowane zawody: kucharz, fryzjer, agent ubezpieczeniowy, fakturzystka, florysta, barista, biegły rewident, choreograf, specjalista do spraw marketingu i handlu, mediator, spawacz, makler papierów wartościowych, główny księgowy, fizjoterapeuta, inżynier automatyki i robotyki, prywatny detektyw, dekorator wnętrz, diagnosta laboratoryjny. Do tego ćwiczenia, jak i innych związanych z kompetencjami można wykorzystać wyszukiwarkę opisów zawodów https://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/bazy-danych/klasyfikacja-zawodow-i-specjalnosci/wyszukiwarka-opisow-zawodow//-/klasyfikacja_zawodow/litera/%C5%BB dostępny online [dostęp:12.08.2021] [strona zawiera możliwość wyszukania zawodów i specjalności wraz z opisami]

Przedstawiciele grup przesyłają nauczycielowi efekty pracy. Następnie prezentują je. W ćwiczeniu można wykorzystać aplikację *Padlet*, gdzie uczniowie z poszczególnych grup dopiszą do zamieszczonych zawodów znalezione informacje.

EWALUACJA ZAJĘĆ

- Podsumowując lekcję, nauczyciel zapoznaje uczniów z najważniejszymi wnioskami z badań przeprowadzonych przez Biuro Karier Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach *Badanie oczekiwań pracodawców 2020* (w szczególności: najbardziej oczekiwane cechy absolwentów kierunków ekonomicznych, humanistycznych, ścisłych, prawniczych i administracyjnych, społecznych i artystycznych) http://bk.us.edu.pl/sites/bk.us.edu.pl/files/imce/badania/oczekiwania_pracodawc%C3%B3w_2020.pdf dostępny online [dostęp:12.08.2021]
- Następnie nauczyciel zaprasza uczniów do gry podsumowującej lekcję w formie losowania pytań na kole fortuny *Wheel Decide* <https://bit.ly/37Baijg> dostępny online [dostęp:12.08.2021] [strona zawiera koło fortuny z pytaniami]
- Na zakończenie zajęć nauczyciel docenia zaangażowanie uczniów poprzez informację zwrotną dotyczącą ich aktywności w czasie lekcji.
- Uwaga: w zależności od tempa pracy uczniów w czasie zajęć liczba ćwiczeń

może zostać zwiększona bądź zmniejszona.

BIBLIOGRAFIA

- Badanie oczekiwań pracodawców
http://bk.us.edu.pl/sites/bk.us.edu.pl/files/imce/badania/oczekiwania_pracodawc%C3%B3w_2020.pdf dostępny online [dostęp:12.08.2021]
- Definicje kompetencji zawodowych <https://www.biurokarier.umk.pl/definicje-kompetencji-zawodowych> dostępny online [dostęp:12.08.2021]
- Filipowicz G., *Zarządzanie Kompetencjami Zawodowymi*, Warszawa, PWE
- Film Monty Python <https://www.youtube.com/watch?v=5HGtyJ8eW9M&t=4s> dostępny online [dostęp:12.08.2021]
- Mapa Karier
https://mapakarier.org/?gclid=Cj0KCQjw6s2IBhCnARIsAP8RfAi69PknqzGSO243DojrpsDpl8rCFR8lXBh-xtjs18tUDEVzUGlI9u4aAtsYEALw_wcB dostępny online [dostęp:12.08.2021]
- Rosalska M., Wawrzonek A., *Od marzeń do kariery*, Warszawa, KOWEZiU
- *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz.U. z 2019 r. poz. 325)*
- Wyszukiwarka opisów zawodów https://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/bazy-danych/klasyfikacja-zawodow-i-specjalnosci/wyszukiwarka-opisow-zawodow//-/klasyfikacja_zawodow/litera/%C5%BB dostępny online [dostęp:12.08.2021]

ZAŁĄCZNIKI

- **Załącznik nr 1** - tabela do ćwiczenia 2
https://drive.google.com/file/d/1cydWdlvlor_K7GXkXUgjpMSEFnWexTaO/view?usp=sharing dostępny online [dostęp:12.08.2021]
- **Załącznik nr 2** - tabela do ćwiczenia 3
<https://drive.google.com/file/d/1WyfosOnTG-s9J0c8bJIGRg5eS42lI2c3/view?usp=sharing> dostępny online [dostęp:12.08.2021]

- **Załącznik nr 3** - tabela do ćwiczenia 4
<https://drive.google.com/file/d/1Jv8Od1ZVHBj5-1PDi8Bo1QvwF3tmNZdS/view?usp=sharing> dostępny online
[dostęp:12.08.2021]
- **Załącznik nr 4** - piramida kompetencji do ćwiczenia 5
https://drive.google.com/file/d/1LHhYVw_hMkuTztwH0DDXmDEkrFg8cZcX/view?usp=sharing dostępny online [dostęp:12.08.2021]